

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj/juni 2017
Institution	Frederikshavn Handelsskole
Uddannelse	EUX, Studieåret
Fag og niveau	Virksomhedsøkonomi B, jf. Bek 172 af 23/2 2015, Bekendtgørelse om særlige gymnasiale fag m.v. til brug for merkantile eux-forløb
Lærer(e)	Peter Hostrup Gøtze Petersen
Hold	fhg173Xb16

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Forløb 1	Virksomheden og Samfund
Forløb 2	Virksomhedens rapportering
Forløb 3	Analyse af virksomhedsrapporter
Forløb 4	Virksomhedens strategi
Forløb 5	Virksomhedens økonomi og logistikstyring
Forløb 6	Virksomhedens budgetlægning og budgetkontrol
Forløb 7	Udarbejdelse af projektrapport

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Forløb 1	Virksomhed og Samfund
Indhold	Bang, Størup m.fl., Virksomhedsøkonomi B til EUX, Systime i-bog Kap. 1-8.
Omfang	18 lektioner á 45 min
Særlige fokuspunkter	<p>Et af omdrejningspunkterne i forløb 1 har været livscyklusmodellens forskellige faser, idet der løbende har været trukket paralleller til eksempler i det danske erhvervsliv. Elevernes kompetencer er blevet udfordret gennem løbene diskussioner omkring analyser af faserne, virksomhedens styringsbehov gennem faserne, samt påvirkningen af/fra interne og eksterne forhold. Herunder konflikter, samspil og styrkeforhold mellem virksomhedens interesser samt shareholder/stakeholder-dilemmaet. Desuden har eleverne opbygget en grundlæggende forståelse for den kontekst, hvori danske virksomheder og deres interesser indgår, hvor der er taget udgangspunkt i det økonomiske kredsløb samt den danske virksomhedssektor og erhvervsstruktur. Endvidere er der lagt stor vægt på forståelsen af forudsætningerne og mekanismerne på det homogene marked, da det skaber en tværfaglig synergi med den simultane gennemgang af obligations- og aktiemarkedet i faget <i>finansiering</i>.</p> <p>Forløbet giver den enkelte elev en mulighed for at repetere grundlæggende økonomiske termer inden for områder som; virksomhedens etablering, drift, indtægter, omkostninger og efterspørgselsforhold der skaber et udgangspunkt for det efterfølgende forløb om virksomhedsrapportering. Endvidere er der under forløbet sat fokus på virksomhedens indtjening med et delfokus på nulpunktsberegninger og beregning af dækningsbidrag og dækningsgrad samt bruttofortjeneste og bruttoavanceprocent, hvormed eleven får et ståsted for forløb 3. om analyse af virksomhedsrapporter.</p> <p>Forløbets længde skal ses i lyset af, at eleverne er sammensat af forskellig hold og som følge deraf medbringer forskellige metodikker fra erhvervsøkonomi C.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, opgaveløsning (individuelt/parvis), hjemmeopgaver, trin-for-trin fremlæggelse på klassen og debat i plenum.

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Forløb 2	Virksomhedens rapportering
Indhold	Bang, Størup m.fl., Virksomhedsøkonomi B til EUX, Systime i-bog Kap. 9-13. Brug af diverse regnskaber fra Navne og Numre Erhverv.
Omfang	30 lektioner á 45 min
Særlige fokuspunkter	<p>Det overordnede fokus er lagt på hhv. det interne og eksterne regnskab. Eleven skal ud fra bogføringsregler og kontoplaner forstå og anvende det system, der, i form af bilag, registrerer virksomhedens aktiviteter i forbindelse med etablering, drift og regnskabsafslutning. Med afsæt i regnskabsårets forskellige registreringer, skal eleven kunne udarbejde et årsregnskab og redegøre for resultatopgørelsen og balancens enkelte bestanddele.</p> <p>Det er således underforstået, at eleven er i stand til at vurdere, hvilken regnskabspraksis der i en given situation skal anvendes til præsentation af årsregnskabet, idet der i forløbet er lagt vægt på fokuspunkter, som forskellen mellem handels- og produktionsvirksomheder samt enkelmandsvirksomheder og selskaber, herunder de krav og det hovedindhold der knytter sig til forskellige regnskabsklasser.</p> <p>Et fokuspunkt om årsrapporten og dens supplerende beretninger, herunder etisk regnskab, miljøregnskab og CSR-rapporter, skal danne grobund for, at eleverne udvikler en forståelse for årsrapportens eksterne oplysningsformål. Endelig skal eleven have en forståelse for, at regnskabet internt i virksomheden tjener som et økonomistyringsværktøj og at bogholderiets registreringer derfor er mere vidtrækkende end kravene i lovgivningen. Fokuspointet bidrager til elevens grundlæggende forståelse for dataophavet til styringen af en given virksomheds aktivitet, kapacitet og finansielle forhold. Jf. Forløb 5. virksomhedens økonomi- og logistikstyring</p> <p>Elevernes kompetencer er trænet ved gennemgangen af diverse årsregnskaber.</p> <p>Mål og faglig progression er sikret gennem arbejde med opgaver, hvor der er udarbejdet arts – og funktionsopdelte resultatopgørelser, balancer, samt likviditet i form af pengestrømsanalyser.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, opgaveløsning (individuelt/parvis), hjemmeopgaver, trin-for-trin-gennemgang og fremlæggelse på klassen samt debat i plenum.

Forløb 3	Økonomisk analyse af virksomheden
Indhold	Bang, Størup m.fl., Virksomhedsøkonomi B til EUX, Systime i-bog Kap. 14-16. Brug af diverse regnskaber fra Navne og Numre Erhverv.
Omfang	30 lektioner á 45 min
Særlige fokuspunkter	<p>Der er i forløbet lagt et overordnet fokus på begrebet nøgletal samt deres anvendelse og validitet. Fokus på analyse af årsrapporten og vurdering af virksomhedens finansielle situation.</p> <p>Et delfokus har herunder været, at nøgletal ikke kan stå alene, men skal suppleres af en vurdering af hhv. niveau, tendens, udviklingshastighed og årsagsforklaring. Eleverne skal have forståelse for, at nøgletallene ofte beregnes for en årrække, for at analysere den økonomiske udvikling og vurdere virksomhedens situation. Eleven skal med andre ord evne flere discipliner. 1) Bearbejde og undersøge de finansielle informationer, der er indeholdt i en virksomheds årsrapport. 2) Tage stilling til, om en given udvikling er tilfredsstillende, idet den sættes i relation til et mål eller et komparativt grundlag i form af konkurrerende virksomheder eller branchetal. 3) Generere en kausal forklaring på, hvilke interne eller eksterne forhold der har tilvirket en bestemt situation.</p> <p>Eleverne skal være bekendte med at en økonomisk analyse kan tage udgangspunkt i mange forskellige forhold, f.eks. produktivitet, indtjeningsevne, rentabilitet, soliditet og likviditet. Det udgør derfor et delfokus, at eleven ikke blot er i stand til at beregne nøgletal, men også udvælge relevante nøgletal til at belyse et givent område.</p> <p>Endelig skal eleverne være bekendte med at økonomiske analyser ofte også bygger på perioderegnskaber og andre interne beretninger, der kan omfatte medarbejderforhold, salgsudvikling og indtjening på segmenter.</p> <p>Forløbet har en særlig tilknytning til faget <i>finansiering</i>, hvor aktieanalyser i stor udstrækning tager afsæt i fortolkningen af eksterne regnskaber.</p> <p>Elevernes kompetencer er trænet gennem arbejde med DuPont-pyramiden og andre nøgletal, idet de sættes i relation til balancestruktur og afvejningen mellem soliditets, likviditets- og rentabilitetshensyn.</p> <p>Mål og faglig progression er sikret gennem arbejde med opgaver på klassen (individuel/parvis). Forløbet afsluttedes med en større afleveringsopgave omkring udvidelse af en biotekvirksomhed.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, opgaveløsning (individuel/parvis), hjemmeopgaver, trin-for-trin-gennemgang og fremlæggelse på klassen samt debat i plenum. Tværfaglig afleveringsopgave (VØ/finansiering) Tema: udvidelse af biotekvirksomhed (fiktiv virksomhed).

Forløb 4	Virksomhedens Strategi
Indhold	Bang, Størup m.fl., Virksomhedsøkonomi B til EUX, Systime i-bog Kap. 17-22. Mærsk, strategiplan. Djursland Bank, Strategiplan. Sanistål A/S, Årsregnskab. Frederikshavn Handelsskoles Mission, vision og værdier.
Omfang	20 lektioner á 45 min
Særlige fokuspunkter	<p>Det overordnede fokus i dette forløb har været lagt på selve strategibegrebet og den strategiske model, idet den strategiske analyse, intention og plan hver især udgør et delfokus.</p> <p>Den strategiske analyse tager afsæt i SWOT der bygger på en række interne og eksterne strategiske modeller. Under de interne strategiske modeller har fokuset været rette mod: Porters Værdikædeanalyse og Ansoff's vækstmatrice. Under de eksterne strategiske modeller har fokuset været rette mod: PESTEL, P5F, Porters generiske strategier og Boston matricen.</p> <p>I forbindelse med delfokusset om den strategiske intention, skal eleverne kunne vurdere sammenhængen mellem hhv. mission, vision, strategiske mål, hovedmål og delmål, idet målopfyldelsen påvirkes af værdier og politikker. Endvidere skal eleverne kunne redegøre for, hvilke organisatoriske niveauer der øver indflydelse på den strategiske intentions enkeltdele og hvilke tidshorisonter disse enkeltdele har.</p> <p>Endelig har der været fokuseret på elevernes evne til at opstille, analysere og vurdere hvilke strategiske mål og muligheder, der kan udmøntes i egentlige strategiske planer, idet eleverne har stiftet bekendtskab med, hvordan sådanne planer implementeres.</p> <p>Der er i forløbet lagt vægt på, at eleverne skal have en holistisk forståelse af strategi, som en kontinuerlig proces, hvor SWOT-analysen fungerer som et redskab for virksomhedens videre arbejde med strategiske intentioner og strategisk planlægning.</p> <p>Ud fra et holistisk ståsted, er der endvidere sat fokus på forløbets tværfagligt slægtskab med fagene: Afsætning, Finansiering og Organisation, idet hver enkelt fag repræsenterer sit eget perspektiv på strategi.</p> <p>Gennem arbejdet med strategierne er elevernes problemløsningskompetencer og tankegangskompetencer blevet trænet, herunder en afleveringsopgave om Sanistål A/S, hvor der blev sat fokus på strategigenkendelse i årsrapporten.</p> <p>Mål og faglig progression er sikret gennem arbejde med opgaver, hvor der er udarbejdet både eksterne og interne analyser mhb. på, at identificere den enkelte virksomheds udviklingsmuligheder</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, opgaveløsning (individuel/parvis), hjemmeopgaver, trin-for-trin-gennemgang og fremlæggelse på klassen samt debat i plenum. Tværfaglig afleveringsopgave (VØ/finansiering) Sanistål A/S. Tema: Strategigenkendelse i årsrapporternes ledelsesberetninger og nonfinansielle værdidrivere

Forløb 5	Virksomhedens økonomi- og logistikstyring
Indhold	Bang, Størup m.fl., Virksomhedsøkonomi B til EUX, Systime i-bog Kap. 23-29.
Omfang	30 lektioner á 45 min
Særlige fokuspunkter	<p>Det overordnede fokus i dette forløb har været lagt på virksomhedens forskellige typer af økonomiske beslutninger, herunder beslutningsmodellen og beslutningskriterier, dvs. differentiering på optimal økonomisk beslutning over for andre hensyn, f.eks. den logistiske effektivitet, jf. <i>trade-off</i> og <i>trade-up</i>. De økonomiske beslutninger vedrør hhv. styringen af indkøb, lager, produktion og distribution, der hver især udgør et delfokus.</p> <p>Fokusset på indkøbsstyring vedrør virksomhedens forsyningsstrategi, idet eleverne skal være i stand til at vurdere fordele og ulemper ved hhv. insourcing og outsourcing og udvælge en optimal købsstrategi for sidstnævnte. Herunder analyser af forsyningsmarkedet og leverandører mhp. Indkøbsplanlægning og differentiering af indsatsen vha. ABC-analyse.</p> <p>Fokusset på lagerstyring tager udgangspunkt i elevernes forståelse for forskellige lagermotiver og en heraf følgende lagerdisponering. Endvidere skal eleven på baggrund af en tabelløsning eller matematisk løsning, Jf. Wilsons formel, kunne udregne den mest optimale indkøbsstørrelse, herunder lager- og ordremkostninger samt bestillingspunkt.</p> <p>Fokus på produktionsstyring, Produktionsformer herunder tilrettelægge og gennemførelse af produktionen. F.eks. MRP og Just in Time samt LEAN principperne.</p> <p>Fokus på distributionsstyring, herunder lagerstrukturer, transportformer og outsourcing af transport.</p> <p>Elevernes kompetencer er blevet forstærket gennem arbejdet med diverse udregninger.</p> <p>Mål og faglig progression er sikret gennem arbejde med opgaver, hvor der er arbejdet med Wilson's formel, udført ABC analyser, samt beregninger af forskellige lagerværdier.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, opgaveløsning (individuelt/parvis), hjemmeopgaver, trin-for-trin-gennemgang og fremlæggelse på klassen samt debat i plenum.

Forløb 6	Virksomhedens budgetlægning og budgetkontrol
Indhold	Bang, Størup m.fl., Virksomhedsøkonomi B til EUX, Systime i-bog Kap. 34 og 37.
Omfang	18 lektioner á 45 min.
Særlige fokuspunkter	<p>Fokusset i dette forløb har været lagt på budgetlægning og budgetkontrol. Eleverne skal have en overordnet forståelse for, at budgetlægning og budgetkontrol er værktøjer der bringes i anvendelse i forbindelse med økonomistyring. Herunder hører udarbejdelse af kalkuler, budgetter, interne og eksterne regnskaber samt andre former for økonomiske beregninger og opstillinger.</p> <p>Under forløbet er der sat fokus på budgetlægning som funktion af planlægningen af virksomhedens aktivitets, kapacitets- og finansielle forhold Jf. AKF modellen.</p> <p>Eleverne skal betragte budgetkontrol som et tveægget sværd bestående af hhv. budget og regnskab, idet budgettet er et udtryk for estimerede forventning, mens regnskabet er et udtryk for faktiske og realiserede resultater af virksomhedens handlinger.</p> <p>Eleverne skal således kunne udarbejde en budgetkontrol, der viser afvigelserne mellem budgettal og regnskabstal, idet afvigelserne analyseres i et forsøg på at finde årsagerne til dem. Endelig skal eleverne ved en budgetrevision indarbejde årsager og forklaringer fra kontrolfasen i den kommende planlægningsfase, sådan at nye budgetter udarbejdes på grundlag af de bedst kendte forudsætninger.</p> <p>Dette forløb bygger videre på den viden, som eleverne har udviklet under forløb 4 og 5 om strategi og økonomistyring, hvor budgetkontrol er elementært. Ringen er således sluttet, idet eleven skal have et billede af, at planlægning => implementering => Registrering => kontrol => planlægning.</p> <p>Mål og faglig progression er sikret gennem arbejdet med opgaver, hvor der er udarbejdet aktivitets-, resultat- og likviditetsbudgetter.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, opgaveløsning (individuelt/parvis), hjemmeopgaver, trin-for-trin-gennemgang og fremlæggelse på klassen samt debat i plenum.

Forløb 7	Udarbejdelse af projektrapport
Indhold	Frederikshavn Havn, årsregnskab 2012, 2013, 2014 & 2015. Diverse artikler om Frederikshavn Havn. Diverse filmklip og nyhedsklip om Frederikshavn Havn og havneudvidelsen. Plancher fra udstilling på Frederikshavn Bibliotek. Alt i undervisningen anvendt litteratur.
Omfang	20 lektioner á 45 min
Særlige fokuspunkter	Med udgangspunkt i en projektbeskrivelse, løses en obligatorisk del, samt en valgfri del. Stor vægt på at eleven selvstændigt kan dokumentere kompetencer og progression gennem anvendelsen af teorier på en virksomhed. I det skriftlige arbejde, har der været fokus på ræsonnementskompetencen, da der udelukkende har været anvendt eksterne kilder. Da det er et eksamensprojekt, har der været stor fokus på kommunikationskompetencer i forbindelse med den mundtlige eksamen.
Væsentligste arbejdsformer	Selvstændig udarbejdelse af projektrapport, herunder egen informationssøgning efter relevant datamateriale. Underviser har i en vejlederrolle været behjælpelig i undervisningstiden.

[Retur til forside](#)